

BOZP pri výkone služby colníka
(MF SR)

Informácia

o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vývoji pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce v colnej správe v roku 2009

1. Úvod

Odborný dozor nad dodržiavaním a uplatňovaním pracovných podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci v colnej správe vykonáva orgán dozoru Colného riaditeľstva SR – kontrola generálneho riaditeľa odboru kontroly a inšpekcie (ďalej len „orgán dozoru CR SR“). Svojím kontrolným, poradenským a koordinačným pôsobením presadzuje dôsledné realizovanie opatrení ochrany práce v záujme zlepšovania pracovných podmienok a ochrany života a zdravia.

Obsahom informácie sú získané poznatky z výkonu orgánu dozoru CR SR v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) a bezpečnosti technických zariadení v kontrolovaných subjektoch v roku 2009.

2. Orgán dozoru

Orgán dozoru CR SR je zriadený priamo zo zákona, ustanovením § 130 zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 200/1998 Z. z.“) na plnenie úloh podľa zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ostatných všeobecných záväzných právnych predpisov v oblasti BOZP.

Hlavným poslaním činnosti orgánu dozoru CR SR je presadzovanie vytvárania, udržiavania a zlepšovania pracovných podmienok na pracoviskách colnej správy prostredníctvom kontroly dodržiavania právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti technických zariadení, zaistenie BOZP, vrátane predpisov upravujúcich faktory pracovného prostredia.

Kompetencie zamestnancov orgánu dozoru CR SR upravuje nariadenie generálneho riaditeľa CR SR č. 261/2004 „Vykonávanie odborného dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci a výkone služby a ochrany pred požiarom v colnej správe“.

3. Ciele, úlohy a priority dozorného orgánu v roku 2009

Dozorujúca a kontrolná činnosť orgánu dozoru CR SR bola v záujme presadzovania primeraných pracovných podmienok v hodnotenom období orientovaná v kontrolovaných subjektoch najmä na:

- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a interných aktov riadenia v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a predpisov o bezpečnosti technických zariadení, prevádzkových objektov a budov,
- prevenciu a uplatňovanie všetkých dostupných opatrení na minimalizovanie nebezpečenstiev a ohrození vyplývajúcich z pracovného procesu, pracovných podmienok a faktorov pracovného prostredia,
- riadenie BOZP na jednotlivých útvaroch colnej správy,
- pracovné podmienky a faktory pracovného prostredia,
- tvorba interných aktov riadenia na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci,
- lektorská činnosť na školeniach v rámci colnej správy.

Súčasťou činnosti orgánu dozoru CR SR bolo poradenstvo v oblasti BOZP a bezpečnosti technických zariadení, posudzovanie projektovej dokumentácie pre účely stavebných konaní - plnenie požiadaviek BOZP a požiadaviek bezpečnosti technických zariadení, účasť na kolaudačných konaniach a lektorská činnosť na vzdelávacích aktivitách (školeniach) v rámci colnej správy.

4. Prehľad výkonov dozorného orgánu

Orgán dozoru CR SR v rozsahu svojej pôsobnosti kontroluje Colné riaditeľstvo SR, colné úrady a colný kriminálny úrad.

V roku 2009 orgán dozoru CR SR vykonal 15 kontrol (8 previerok stavu BOZP a 7 následných previerok) v 8 subjektoch. V kontrolovaných subjektoch bolo zistených 49 porušení všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie BOZP, ktoré sú podrobne uvedené v protokoloch z vykonaných kontrol.

5. a 6. Zistený stav v kontrolovaných subjektoch orgánom dozoru CR SR a najzávažnejšie zistenia

Stav bezpečnosti a ochrany zdravia v kontrolovaných subjektoch je na požadovanej úrovni. Problémom v kontrolovaných subjektoch je nedostatočná údržba užívaných objektov pre nedostatok potrebných finančných prostriedkov.

Z kontrolných zistení orgánu dozoru CR SR v roku 2009 možno konštatovať, že v kontrolovaných subjektoch sú najčastejšie porušenia v starostlivosti (prevádzkovaní) a vedení predpísanej dokumentácie k vyhradeným technickým zariadeniam. Zistené nedostatky na vyhradených technických zariadeniach nie sú odstraňované.

Pri kontrolách boli zistené najmä tieto závažné nedostatky:

- neposkytovanie všetkým zamestnancom a colníkom dostatočné osobné ochranné pracovné prostriedky na zabezpečenie ochrany života a zdravia,
- nesprávne uskladňovanie zadržaného tovaru, kde ide najmä o horľavé kvapaliny (colná správa nedisponuje vhodnými skladovacími priestormi na uskladnenie horľavých kvapalín).
- nevykonávanie všetkých predpísaných kontrol, prehliadok a skúšok vyhradených technických zariadení, neboli vypracované miestne prevádzkové predpisy, nebola kompletná sprievodná technická dokumentácia, chýbali návody na obsluhu a údržbu.

V kontrolovaných subjektoch neboli zistené nedostatky závažného charakteru, ktoré by viedli k vyradeniu strojov a zariadení z prevádzky, zákazu činností alebo technológií.

7. a 8. Nápravné a sankčné opatrenia dozorného orgánu

Na zabezpečenie nápravy a odstránenie zistených nedostatkov v určených lehotách generálny riaditeľ Colného riaditeľstva SR, riaditelia colných úradov a riaditeľ colného kriminálneho úradu prijali príslušné technické, organizačné a iné opatrenia, potrebné na zlepšenie zisteného stavu.

V rámci colnej správy sa sankčné opatrenia nerealizujú a v prípade potreby, resp. nutnosti sú ukladané disciplinárne opatrenia v zmysle zákona č. 200/1998 Z. z.

9. Stav a vývoj pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania

V colnej správe v roku 2009 nedošlo k smrteľným a ťažkým pracovným úrazom. Zaregistrovaných bolo 27 pracovných úrazov, z ktorých 9 bolo klasifikovaných ako závažné pracovné úrazy (s dočasnou pracovnou neschopnosťou viac ako 42 dní). V porovnaní s

rokom 2008 došlo k zvýšeniu registrovaných pracovných úrazov.

Prehľad o hlavných skupinách zdrojov úrazov je uvedený v tabuľke č. 12 a prehľad o jednotlivých skupinách príčin úrazov je uvedený v tabuľke č. 13. Z prehľadu od roku 2004 vyplýva, že najčastejším zdrojom úrazu sú iné zdroje (športové a telocvičné zariadenia a náradie) pri vykonávaní telesnej prípravy a previerok fyzickej zdatnosti colníkov. S týmto korešponduje aj podiel príčin úrazov, pri ktorej najpočetnejšou skupinou je nedostatok osobných predpokladov.

Za rok 2009 neboli priznané žiadne choroby z povolania.

10. Spolupráca dozorného orgánu

Orgán dozoru CR SR spolupracuje s Národným inšpektorátom práce, s Inšpektorátmi práce a s odbornými útvarmi ostatných ministerstiev, ktoré majú zavedený vlastný dozor v oblasti BOZP (MV SR, MO SR, MS SR, MDPT SR).

11. Hodnotenie stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci v roku 2009

Z prehľadu zistených porušení predpisov v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 (tabuľka č. 3) vyplýva, že v objektoch colnej správy i napriek zisteným nedostatkom došlo v hodnotenom období k pozitívnym posunom a k zlepšeniu starostlivosti o BOZP, bezpečnosti technických zariadení a pracovného prostredia.

12. Opatrenia dozorného orgánu CR SR na zlepšenie stavu

Opatrenia orgánu dozoru CR SR vyplývajú zo zistených nedostatkov počas výkonu dozoru, posudzovaní projektových dokumentácií, účasti na preberacích konaniach a kolaudačných konaniach a ďalších aktivitách.

Na colných úradoch, colnom kriminálnom úrade a Colnom riaditeľstve SR je na výkon činností v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ustanovených jedenásť odborne spôsobilých samostatných bezpečnostných technikov. Je im poskytovaná poradenská činnosť, či už formou porád, odborných osobných konzultácií, ale i formou telefonických konzultácií s orgánom dozoru CR SR.

Ďalšou činnosťou je organizovanie (zabezpečovanie) vzdelávacích aktivít pre colníkov a odborných pracovníkov, uskutočňovaných organizáciami oprávnenými na výchovu a vzdelávanie v oblasti bezpečnosti práce.

Pri schvaľovaní technickej dokumentácie bolo orgánom dozoru CR SR vykonaných niekoľko posúdení projektovej dokumentácie.

V záujme zabezpečenia zlepšenia stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci v colnej správe je potrebné aj naďalej

- zvyšovať právne a spoločenské vedomie v oblasti BOZP, napr. zvyšovať úroveň znalostí, vnímania rizík a zodpovedností zamestnancov za svoju vlastnú bezpečnosť i za bezpečnosť spolupracovníkov formou školenia, vzdelávania a informovania o dôležitých opatreniach z oblasti BOZP,
- v rámci kontrolnej činnosti sa zameriavať na objekty, v ktorých sú rizikové práce,
- rozvíjať a podporovať činnosť poradenstva orgánom dozoru CR SR,
- pri kontrolnej činnosti neustále prezentovať a zdôrazňovať význam prevencie.

13. Činnosť dozorného orgánu

- 13.1 Personálne údaje – výkon dozoru v colnej správe zabezpečujú traja výkonní inšpektori.
- 13.2 Výkony - sú uvedené v tabu kovej asi informácie.
- 13.3 Poradenská činnosť - v roku 2009 boli poskytnuté informácie v 143 prípadoch, v roku 2008 - 165 prípadoch.
- 13.4 Poskytovanie informácií - informácie boli poskytované najmä colníkom a zamestnancom colnej správy, ale i projektantom a realizátorom stavieb.
- 13.5 Sťažnosti a podnety - v roku 2009 nebola prijatá žiadna sťažnosť.
- 13.6 Príprava predpisov a technická normalizácia – v rámci pripomienkových konaní sa odbor kontroly a inšpekcie, kontrola generálneho riaditeľa vyjadrovala k materiálom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

14. Záver

Vychádzajúc z výsledkov získaných činnosťou orgánu dozoru CR SR treba v oblasti ochrany práce podporovať z pozície nadriadených v colnej správe efektívne riadené uplatňovanie a dodržiavanie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci v praxi, a odstraňovať formalizmy pri plnení právnych požiadaviek priamo na pracovisku.

Ďalej v súvislosti s výsledkami dozornej činnosti je potrebné dohliadať na prijímanie konkrétnych účinných opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, zabezpečiť dôslednú kontrolu realizácie týchto opatrení a vyhodnocovať prínosy ich realizácie na zvýšení bezpečnostnej úrovne.